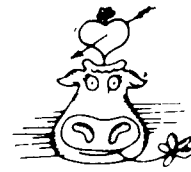

טיפוח • פוריות

התערוכה שלא התקיימה והצעות לטיפוח

משה הימן, "און"

הפעם הוכנו לתצוגה כמה קבוצות פרות יפות ומרשימות במיוחד. קבוצת מבכירות בנות "עמית" 930, קבוצת פרות בתחלובה 2 בנות "פרחח" 783, מהן 4 שהן כבר "עתודות". כל הבנות גדולות וחלבניות מאוד, בעלות מבנה עטין מעולה בצורתן ואיכותן. הוכנה גם קבוצת בנות "עמיר" 787 בתחלובה 2, אחידות מאוד בגודלן הממוצע, במבנה הגוף המאוזן ובעטיניהן הצמודים והמחוברים חזק, עם רבעים סימטריים ופטמות רצויות באורכן ובצורתן.

ב־15 ליוני היתה אמורה להתקיים תערוכת בנות פרים של "און" במבני התערוכות שליד שריד. הכל כבר היה מוכן, הפרות נבחרו אחרי השיפוט הכללי, למשקים נמסרה הודעה על המוצגות שלהם, המבנים הוכנו, השטח נוקה מעשבים. סידורים חדשים רבים, כגון שבילי הובלה, מבנה חדש למזנון וכו' הוקמו, הודפסו 1,000 קטלוגים, הוכנו מכוניות המשא, הפרסים, הכיבוד וכו', ואז פרצה המלחמה. רפתנים ועובדי "און" רבים גויסו – התערוכה בוטלה, וחבל.

העתודה ענת 1309 בת פרחח, נוה אילן, 2,896 + חמ"מ

שאינן הבדל בין התמונה לגבי מבנה הגוף והעטין שהתקבלה בתחלובה 2 לזו שבתחלובה 1. המסקנה היא שיש להמשיך בשיפוט הבנות כמבכירות וצריך לעקוב אחרי הבנות בתחלובות נוספות. מבחני הפרים לייצור נערכים על תחלובה 1, אליהם מצטרפים המבכנים מתחלובה 2 וגם 3. באותה השיטה כדאי לנהוג במבחן הגופני. לכן הכינונו לתצוגה זו, כמו גם בעבר, 3 קבוצות בתחלובה 2, בנות פרים שבשימוש נרחב: "פרחח", "שפן" ו"עמיר". חבל שציבור הבוקרים לא יכול היה להזין את עיניו ביופין של בנות "פרחח" ו"עמיר" וללמוד איך לזווג את "שפן" לפי הגוף והעטין שהוא מוריש.

העתודה דגנית 2484 בת פרחח, אושה, 2,657 + חמ"מ

העתודה ברכה 936 בת פרחח, שבי ציון, 3,419 + חמ"מ

זה 25 שנים אנו עורכים תצוגות בנות פרים כחלק של הטיפוח, במטרה לשפר את מבנה הגוף והעטין של פרותינו ועל מנת להקנות לבוקרינו ידע בהערכת התכונות הפונקציונליות על ידי הצגת דגמים אופייניים ליכולת ההורשה של הפרים אשר מועמדים לחזור לשימוש נרחב. בבואנו לשפוט בעדרים, מדגישים רפתנים לא מעט את שאיפתם לשפר את העטין של הפרה אפילו על חשבון התנובה. רוצים עטין יותר פונקציונלי, סימטרי, גבוה ורחב, ופטמות בעלות מיקום נוח לחליבה. לאחר שהפוטנציאל הטיפוחי בייצור חלב נמצא בהתקדמות מתמדת והיא מובטחת בכל הפרים אשר בשימוש רחב, הרי נדרשת מהבוקר יתר תשומת לב בבחירת הפרים וחיווגם באופן אינדיווידואלי עם פרות, בהתאם לתכונה המחייבת שיפור.

שיפוט המבכירות בנות 10 פרים צעירים, ביניהם 4 בנים של "סנטור" ו-4 בנים של זירמת אבות מארה"ב, בוצע בחודשים אפריל-מאי ש.ז. (טבלה). השיפוט העלה שהניקוד של קבוצות אלו מצביע בממוצע על נסיגה במבנה העטין הקדמי ובפטמות, לעומת הממוצע של 55 קבוצות שנשפטו ב-4 השנים האחרונות. לתופעה זו גרמו הן הבנים של "סנטור" והן הבנים מזירמת ארה"ב. יוצא מכלל זה הוא "עמית" שגם הוא בן "סנטור", אבל בסיכום השיפוט של 105 בנות הוא קיבל בכל התכונות ציונים חיוביים יותר מכל פר שהוא עד כה. מבחן זה בעל הישגות גבוהה ומוכיח פוטנציאל חיובי בשיפור מבנה הגוף והעטין שמגלם "עמית".

שיפוט ותצוגה של בנות פרים בתחלובה 2

בוועדת הטיפוח היו דיונים על ההצעה לערוך שיפוט לא של מבכירות אלא של פרות בתחלובה 2. הנימוקים נגד הצעה זו הם:

(א) הפיזור הגדול במרחק מההמלטה וחלקן של הפרות הנמצא ביובש;

(ב) כ-30% של הבנות כבר יצאו מהעדר וזה פוגם באקראיות של הקבוצות ובעיקר חסרות הפרות שהוצאו בגלל בעיות עטין וחליבה, ואין האחוז שווה בין הפרים;

(ג) ערכנו ניסוי של שיפוט בתחלובה 2 ומצאנו

סיכום השיפוט של בנות 10 פרים צעירים

הפר	מספר הבנות	גודל הגוף	אופי חלבי	מבנה הגוף	עטין		פוטמות
					קדמי	אחורי	
עמית 730 בן סנטור	105	7.9 +3	8.1 +3	8.4 +6	7.8 +3	7.8 +4	8.0 +3
סיון 956 בן סנטור	135	7.9 +3	8.0 +2	7.8 0	7.3 -2	7.5 +1	7.5 -2
סוני 932 בן סנטור	143	7.7 +1	8.1 +3	7.8 0	7.1 -4	7.4 0	7.2 -5
וטו 931 בן וינר	86	7.9 +3	8.2 +4	8.2 +4	7.3 -2	7.5 +1	7.6 -1
ותק 938 בן וינר	23	7.5 -1	7.7 -1	8.0 +2	7.0 -5	7.4 0	7.4 -3
פגוש 933 בן פריץ	64	7.4 +2	8.0 +2	8.4 +6	7.5 0	7.1 -3	7.5 -2
צחר 934 בן צ'לנג'	81	7.0 -6	8.1 +3	7.7 -1	7.4 -1	7.6 +2	7.5 -2
דגן 937 בן רוקט	87	7.1 -5	8.0 +2	7.1 -7	7.2 -3	7.5 -2	7.7 0
ביטל 961 בן חסון	63	7.8 +2	8.1 +3	7.4 -4	7.0 -5	7.0 -4	7.4 -3
סנש 910 בן סנטור	122	8.0 +4	7.9 +1	8.2 +4	7.0 -5	7.1 -3	7.6 -1
ממוצע, שיפוט**		7.6	7.6	7.8	7.5	7.4	7.7

** ממוצע 65 הקבוצות בנות פרי "און" שנשפטו ב-4 השנים האחרונות

* הסטיה מ-65 קבוצות

הכללת מבחן גופני בערך טיפוחי של פר

בטיפוח לחלב הגענו לפוטנציאל ייצור מן הגבוהים בעולם וההתקדמות עוד נמשכת. מאידך נופל מבנה העטין של הבקר הישראלי בהשוואה מזה של הקנדי וגם האמריקני. קווים קנדיים ואמריקניים קונים להם שליטה בבקר הפריזי באירופה על ידי זירמת פרים המיובאת בכמויות גדולות ובמחירים גבוהים. לכן שומה עלינו להגביר את הפעולה הטיפוחית המכוונת לשיפור תכונות אלו. אמנם אין בידינו הערכה כלכלית של ערך מבנה העטין במושגים של "שווי חלב", אך בכל זאת נראה לי שנוכל לאמץ

את החישוב של אגודת ההולשטיין בארה"ב. חישוב זה, ה-TPI (אינדקס ייצור כולל - Total Performance Index) של הפרים, קובע את ערכו של השיפוט (ס"ה גוף + עטין) ב-20% של האינדקס כנגד 80% החמ"מ. האינדקס כולו מורכב מחלב, % שומן ושיפוט, ביחס 1:1:3.

אם לישם שיטה זו אצלנו, הווי אומר שפר בעל מבחן חמ"מ של +700 ושיפוט נויטרלי שווה לפר בעל מבחן חמ"מ של +560 ושיפוט חיובי. אך אם מבחן הגוף של הפר הראשון הוא שלילי - עולה עליו השני באינדקס הטיפוחי ב-100 ק"ג חמ"מ ויותר.

